

- Πετροπούλου Γ. Ή.*, Ψυχολογική ἀνάλυσις τῆς ποινικῆς δίκης, 1917.
- Rodenwaldt E.*, Über Soldatenaussage, ἐν Beiträge z. Psychologie d. Aussage, 2 σελ. 287 κ.έξ.
- Stern W. u. Clara*, Erinnerung, Aussage u. Lüge in d. ersten Kindheit, 1, 1909, 2, 1922.
- Stern W.*, Differentielle Psychologie, ἔκδ. 3η, 1921.
- Stöhr A.*, Psychologie der Aussage, 1911.
- Tesoro B.*, Psychologia della testimonianza, 1929.
- Τσουκαλά Κ.*, Ποινική δικονομία, 1936.
- Weil H.*, Aussage, Psychologische Untersuchungen an integrierten persönlichkeits-typen, ἐν Zeitschr. f. Psychologie, 37, 1930.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.— Πλήρης ἀπασχόλησις καὶ πληθωρικαὶ πιέσεις,
ὑπὸ *Ξενοφ. Ε. Ζολώτα*.

Κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον ἐπανελημμένως αἱ οικονομικῶς προηγμέ-
ναι χῶραι ἀντιμετώπισαν τὸ φάσμα μιᾶς ἐντονωτέρας οικονομικῆς κάμψεως, ἢ
ὅποια, ἐὰν ἐλάβανε τὰς διαστάσεις τῆς οικονομικῆς ὑφέσεως τῶν ἐτῶν 1929 - 1932,
θὰ προεκάλει τεραστίαν ἀνεργίαν καὶ ὑποαπασχόλησιν μὲ σοβαρωτάτας οικονομι-
κὰς, κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς συνεπειάς.

Πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἤρχισαν ἐμφανιζόμενα ἐκ νέου διάφορα σημεῖα οικονομι-
κῆς ὑφέσεως εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, τὰ ὅποια κατὰ ὠρισμένους
οἰκονομολόγους ἐπρόκειτο νὰ πολλαπλασιασθοῦν μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐκδήλωσιν
εὐρύτερας ἀνεργίας καὶ μειώσεως τῆς παραγωγῆς.

Εὐτυχῶς τὰ σημεῖα ταῦτα ἀντὶ νὰ ἐπεκταθοῦν ἤρχισαν ὑποχωροῦντα, εἶναι
δὲ πιθανὸν νὰ ἐξαφανισθοῦν ἐντελῶς ἐντὸς τῶν προσεχῶν μηνῶν. Ἀπεκομίσαμεν
ἄρκετὰ διδάγματα ἀπὸ τὴν τρομερὰν πείραν τῶν ἐτῶν 1929 - 32 καὶ εἶμαι πεπει-
σμένος ὅτι αἱ μεγάλα βιομηχανικὰ χῶραι εἶναι εἰς θέσιν νὰ λάβουν τὰ ἀπαιτού-
μενα μέτρα καὶ νὰ κινήσουν τοὺς καταλλήλους μηχανισμοὺς πρὸς ἀποτροπὴν ἐνὸς
τοιούτου καταστρεπτικοῦ ἐνδεχομένου. Τὸ πραγματικὸν ὅμως πρόβλημα κατὰ τὴν
γνώμην μου δὲν εἶναι πῶς νὰ ἀντιμετωπίζεται ἐκάστοτε μία ἐκδηλωθεῖσα ἤδη
οἰκονομικὴ ὑφεςις ἀλλὰ πῶς θὰ διατηρηθῇ μονίμως ὑψηλὸς ρυθμὸς οικονομικῆς
προόδου καὶ θὰ ἐπιτευχθῇ διαρκὴς πλήρης ἀπασχόλησις.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη αἱ βιομηχανικὰ χῶραι κατελήφθησαν ἀπὸ μίαν φο-
βίαν πληθωρισμοῦ μὲ ἀποτέλεσμα τὴν λήψιν ἀντιπληθωρικῶν μέτρων πρὸς κατα-
πολέμησιν ἀκόμη καὶ ἐλαφροτέρων πληθωρικῶν πιέσεων. Συνέπεια τῆς πολιτικῆς
αὐτῆς ὑπῆρξεν ἐπανελημμένως ἢ ἐκδήλωσις οικονομικῆς κάμψεως, ἢ ὅποια ἐκό-
στοτε χάρις εἰς ἐγκαίρως ληφθέντα ἀντίμετρα δὲν ἔλαβε μεγαλύτερας διαστάσεις.

Νομίζω ότι εμεγαλοποιήθη γενικῶς ὁ πληθωρικός κίνδυνος καὶ ἀπεδόθη ὑπερβολικὴ σημασία εἰς δευτερευούσας πληθωρικὰς πιέσεις.

Εἶναι ἀναμφίσητον ὅτι μὲ ὀλίγας μόνον ἑξαιρέσεις αἱ μεταπολεμικαὶ πληθωρικαὶ τάσεις δὲν δύνανται νὰ συγκριθοῦν μὲ τὸν πληθωρισμὸν τῆς πολεμικῆς περιόδου, ὅτε τὸ φαινόμενον συχνὰ ἔλαβε ἐπικινδύνους διαστάσεις. Θὰ ἠδυνάμην νὰ χαρακτηρίσω τὸν μεταπολεμικὸν πληθωρισμὸν ὡς ἓνα εἶδος πυρετίου, τὸ ὁποῖον συνώδευσε τὸν ὑψηλὸν ρυθμὸν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀνασυγκροτήσεως. Πρὸς τούτους θὰ ἠδύνατο ἐπίσης νὰ παρατηρηθῆ ὅτι κατὰ τὰς βραχείας περιόδους ὅπου ἐφηροδόσθη ἀντιπληθωρικὴ πολιτικὴ τὸ σύνθημα ἀποτελέσμα ὑπῆρξεν ὁ περιορισμὸς τῆς οἰκονομικῆς προόδου καὶ ἡ ἀνεργία.

Δὲν ἰσχυρίζομαι βεβαίως ὅτι ἡ κυρία κινητήριος δύναμις τῆς οἰκονομικῆς προόδου εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας καὶ τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ὑπῆρξεν ἡ πίεσις τοῦ ἐσωτερικοῦ πληθωρισμοῦ, θέλω ὅμως νὰ τονίσω ὅτι ἐλάχιστα μέσα διαθέτομεν μέχρι σήμερον διὰ τὴν πραγματοποίησιν καὶ διατήρησιν ὑψηλοῦ ἐπιπέδου ἀπασχολήσεως καὶ οἰκονομικῆς δραστηριότητος χωρὶς ἓνα μικρὸν πληθωρισμὸν. Πλὴν αὐτοῦ ἡ μόνιμος φροντίς διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἰσορροπίαν συχνὰ ὀδηγεῖ τοὺς ὑπευθύνους εἰς σφάλματα πολιτικῆς καὶ τοῦτο εἶναι φυσικὴ συνέπεια τοῦ τυπικοῦ, ἀορίστου καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον στατικοῦ περιεχομένου, τὸ ὁποῖον δίδουν εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς ἰσορροπίας. Εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως ἡ στατικὴ οἰκονομικὴ καὶ νομισματικὴ ἰσορροσία εἶναι βεβαίως κάτι τὸ ἀνύπαρκτον. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἶναι δυναμικαὶ τάσεις ρέπουσαι πρὸς τὴν πραγματοποίησίν των. Ἡ μυστικοπαθὴς στατικὴ ἀντίληψις περὶ τῆς οἰκονομικῆς σταθερότητος συχνὰ ὠδήγησε τὰς κυβερνήσεις εἰς τὴν υἰοθέτησιν τόσον ὑπερβολικῶν μέτρων πρὸς καταπολέμησιν τῶν πληθωρικῶν πιέσεων, ἔστω καὶ ὅταν αἱ πιέσεις ἦσαν ἐλαφρᾶς μορφῆς, ὥστε νὰ καταλήξουν εἰς κάμψιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς χώρας των. Σχεδὸν ἄνευ ἑξαιρέσεως, ὁποτεδήποτε κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον ἐπεχειρήθη εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας ἢ εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς βιομηχανικὰς χώρας ἡ ἐφαρμογὴ ἀποπληθωρικῆς ἢ ἀντιπληθωρικῆς πολιτικῆς, τὸ ἀποτελέσμα ὑπῆρξεν οἰκονομικὴ ἀποτελμάτωσις ἢ ἀκόμη καὶ οἰκονομικὴ κάμψις.

Πρέπει νὰ παρατηρηθῆ ὅτι αἱ περίοδοι τῆς ἀντιπληθωρικῆς πολιτικῆς ὑπῆρξαν σχετικῶς σύντομοι καὶ ὅτι αἱ περισσότεραι χώραι δὲν ἐπέμειναν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἢ ἐπὶ βραχὺ χρονικὸν διάστημα. Αὐτό, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἔχει οὐσιώδη σημασίαν. Μᾶς διδάσκει ὅτι ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος καὶ ἡ πλήρης ἀπασχολήσις εἶναι γενικῶς ἀσυμβίβαστοι μὲ τὴν πραγματοποίησιν ἀντιπληθωρικῶν μέτρων καὶ ὅτι ἓνα ὑψηλὸν ἐπίπεδον οἰκονομικῆς δραστηριότητος συνδέεται μὲ κάποιαν πληθωρικὴν πίεσιν.

Δὲν ἀντιλαμβάνομαι τὸν πληθωρισμὸν ὡς κύριον μοχλὸν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, καθόσον πιστεύω ὅτι, ὅταν οὗτος ἀφίεται νὰ ἀκολουθῇ τὴν πορείαν του χωρὶς καμμίαν ἐπέμβασιν καὶ χρησιμοποιῆται ὡς τὸ κύριον ὄργανον προσδιορισμοῦ τοῦ ρυθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ τῆς κατευθύνσεως τῶν ἐπενδύσεων τὸ σύνθημα ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ σπάταλος χρησιμοποίησις τῶν πόρων. Ἡ διαδικασία τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ὑπὸ τὰς συνθήκας τῶν δυτικῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης πρέπει νὰ προσδιορίζεται διὰ προσεκτικῶν καὶ σταθμισμένων μέτρων λειτουργικῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς, κατανομῆς τῶν πιστώσεων καὶ ἄλλων παρομοίων μέτρων.

Τὰ ἀνωτέρω ἔχουν οὐσιώδη σημασίαν διὰ τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν, τῶν στηριζομένων εἰς τὸ ἐλεύθερον οἰκονομικὸν σύστημα, ἀλλὰ παραλλήλως καὶ διὰ τὰς ὑπανεπτυγμένας, αἱ ὁποῖαι ἐξαρτῶνται ἐξ αὐτῶν διὰ τὸ ἐμπόριόν των καὶ διὰ τὴν πραγματοποίησιν ἐπενδύσεων.

Τὸ φαινόμενον τῆς συνεχοῦς οἰκονομικῆς ἀνόδου μὲ ἡπίας μορφῆς πληθωρικὰς ἐκδηλώσεις ἔχει οὐσιώδη ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου καὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν ἰσοζυγίων πληρωμῶν. Τὰ ἰσοζύγια πληρωμῶν ἐπηρεάζονται σημαντικῶς ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι αἱ πληθωρικοὶ πιέσεις ἐκδηλοῦνται εἰς διάφορον βαθμὸν εἰς ἐκάστην οἰκονομίαν. Διότι, μακροχρονίως, οἱ διάφοροι αὐτοὶ βαθμοὶ ἡπίου πληθωρισμοῦ «σταθεροποιοῦνται», οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὰς διαφόρους οἰκονομίας, ὅπου αἱ σταθεραὶ καὶ ἀκαμπτοὶ ἰσοτιμίαι τῶν νομισμάτων δύνανται νὰ δημιουργήσουν διίστάμενα ἐπίπεδα τιμῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν. Τοῦτο ἔχει σαφῆ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τῶν εἰσαγωγῶν των καὶ ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν των.

Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ δημιουργία ἀνισορροπίας εἰς τὰ ἰσοζύγια πληρωμῶν μὲ ἐλλειματικὰς χώρας ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν καὶ πλεονασματικὰς ἀπὸ τὴν ἄλλην. Περαιτέρω συνέπεια εἶναι ὅτι αἱ ἐλλειματικαὶ χῶραι προσφεύγουν εἰς ἐλέγχους τῆς διαθέσεως τοῦ συναλλάγματος καὶ ἐμπορικοὺς περιορισμοὺς διὰ νὰ πραγματοποιήσουν τεχνητὴν ἰσορροπίαν εἰς τὸ ἰσοζύγιον τῶν πληρωμῶν των. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἅπαξ τὰ περιοριστικὰ αὐτὰ μέτρα ὑπερβοῦν ἕνα ὄρισμένον κατώτατον ὄριον, ἢ κατάργησις των ἀποβαίνει δυσχερῆς, διότι ὑπὸ τὴν σκέλην των διαμορφοῦνται τεχνητοὶ οἰκονομικοὶ ὄροι, τοὺς ὁποίους τὰ δημιουργημένα συμφέροντα καθιστοῦν οἰονεὶ μόνιμον χαρακτηριστικὸν τῆς οἰκονομίας. Εἶναι, ἐξ ἄλλου, γεγονός ὅτι τὰ περιοριστικὰ μέτρα ἔχουν ἐν ἑαυτοῖς τὸ στοιχεῖον τῆς αὐτοδαιωνίσεως. Ἐὰν αἱ πληθωρικοὶ τάσεις ἐξακολουθοῦν, ἢ ἔντασις τῶν περιορισμῶν καθίσταται ἀναπόφευκτος. Μία τοιαύτη δὲ ἐξέλιξις δύναται νὰ ἐπιφέρῃ διαρθρωτικὰς στρεβλώσεις εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον καὶ τὰς διεθνεῖς πληρωμάς. Αὐτὸ συνέβη κατὰ τὴν πολεμικὴν καὶ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον.

Ἐὰν δεχθῶμεν ὡς ἀναπόφευκτον τὸ συμβάδισμα τῆς ὑψηλῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος μὲ ὠρισμένας πληθωρικὰς πιέσεις, πρέπει ἐπίσης νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ διόρθωσις τῶν σὺν τῷ χρόνῳ τυχόν δημιουργουμένων διαστάσεων τῶν ἐπιπέδων τῶν τιμῶν δι' ἀναπροσαρμογῆς τῆς τιμῆς τοῦ συναλλάγματος θὰ ἔπρεπε νὰ θεωρῆται ὡς μέτρον προσφορῶτερον παρ' ὅτι θεωρεῖται μέχρι σήμερον. Δὲν ὑποστηρίζω δι' αὐτῶν τὴν καθιέρωσιν ἐλευθέρων συναλλαγματικῶν τιμῶν, ἀλλὰ τὴν ἀνάγκην μιᾶς ὀλιγότερον δυσκάμπτου πολιτικῆς, ἢ ὅποια νὰ ἐπιτρέπη, ὅσάκις αἱ περιστάσεις τὸ ἀπαιτοῦν, τὴν προσαρμογὴν τῆς τιμῆς τοῦ συναλλάγματος εἰς τὴν πραγματικὴν κατάστασιν. Μὲ ἄλλους λόγους ἢ ἰσοτιμία ἐνὸς νομίσματος δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ θεωρῆται ὡς κάτι τὸ ἀπαραβίαστον ἀπαξ προσδιωρισθῆ ἀλλὰ νὰ ὑπόκειται εἰς ἀναπροσαρμογὴν ἐφ' ὅσον τοῦτο θὰ ἦτο ἐνδεδειγμένον διὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἰσορροπίας εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον καὶ τὰς διεθνεῖς πληρωμὰς. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἐπιβαλλομένην πολιτικὴν δεδομένου ὅτι, ἐὰν αἱ οἰκονομικῶς προηγμένα χῶραι θέλουν νὰ διατηρήσουν ἕνα ὑψηλότερον βαθμὸν οἰκονομικῆς προόδου μὲ τὰ περιορισμένα μέσα πολιτικῆς τὰ ὅποια διαθέτουν μέχρι σήμερον, εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ ἀνεχθοῦν ὠρισμένα ἠπίας μορφῆς πληθωρικὰ φαινόμενα, τὰ ὅποια ὅμως, μακροχρονίως, ἐφ' ὅσον αἱ ἰσοτιμῖαι θὰ παρέμεναν ἀκαμπτοι, θὰ ὠδήγουν εἰς ἀνισορροπίαν τῶν διεθνῶν πληρωμῶν μὲ τὰ γνωστὰ ἐπακόλουθα τῶν διαρθρωτικῶν στρεβλώσεων εἰς τὰς οἰκονομίας τῶν καθ' ἕκαστα χωρῶν.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑ. — Περὶ τῶν προγνώσεων τοῦ καιροῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις,
ὑπὸ *Βασ. Αἰγινήτου* *.

Ἡ πρόγνωσις τοῦ καιροῦ ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἦτο τὸ σπουδαιότερον ζήτημα τῶν λαῶν, οἱ ὅποιοι ἀπῆλθον αὐτὴν ἀπὸ βασιλεῖς, ἱερεῖς, προφήτας ἢ ἀστρολόγους μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας μεθ' ἧς καὶ τὰ ἀστρονομικὰ φαινόμενα. Ἄλλ' ὅπως καὶ σήμερον, αἱ προγνώσεις τοῦ καιροῦ μακρᾶς προθεσμίας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς τῶν ἀστρονομικῶν φαινομένων, δὲν ἦσαν οὔτε εὐχερεῖς, οὔτε ἀκριβεῖς καὶ πολὺ συνήθως ἀπετύγχανον. Κατὰ τὸν Γέμινον αἱ περὶ τοῦ καιροῦ προγνώσεις τῶν ἀρχαίων ἦσαν «οὐκ ἀπὸ τινος τέχνης οὐδὲ μεθόδου ὠρισμένης λα-

* V. EGINITIS, Sur la prévision du temps chez les anciens.

Ἡ ἐργασία αὕτη ἀνακοινωθείσα κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 20 Μαΐου 1954, ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς προσηγηθείσης πραγματείας ἡμῶν: «Τὸ κλίμα τῆς Κρήτης καὶ ἡ σταθερότης τοῦ κλίματος τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῶν Μινωϊκῶν χρόνων». Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τόμ. 18 ἀρ. 3. Ἐν Ἀθήναις 1954.